

9 Adhuc loquebantur, & ecce Rachel veniebat cum ovibus patris sui: nam gregem ipsa pascibat.

10 Quam cum vidisset Jacob, & sciret confortinam suam, ovesque Laban avunculi sui: amovit lapidem quo puteus claudebatur.

11 Et adaquato grege, osculatus est eam: & elevata voce flevit,

12 Et indicavit ei quod frater esset patris sui, & filius Rebeccæ: at illa festinans nuntiavit patri suo.

13 Qui cum audisset venisse Jacob filium sororis suæ, ecurrit obviam ei: complexusque eum, & in oscula ruens, duxit in domum suam. Auditis autem causis itineris,

14 Respondit: Os meum es, & caro mea. Et postquam impleti sunt dies mensis unius,

15 Dixit ei: Num quia frater meus es, gratis servies mihi? dic quid mercedis accipias.

16 Habebat vero duas filias, nomen majoris Lia: minor vero appellabatur Rachel.

17 Sed Lia lippis erat oculis: Rachel decora facie, & venusto aspectu.

18 Quam diligens Jacob, ait: Serviam tibi pro Rachel filia tua minore, septem annis.

19 Respondit Laban: Melius est ut tibi eam dem quam alteri viro, mane apud me.

20 Servivit ergo Jacob pro Rachel septem annis: & videbantur illi pauci dies præ amoris magnitudine.

21 Dixitque ad Laban: Da mihi uxorem meam: quia jam tempus impletum est, ut ingrediar ad illam.

22. Qui vocatis multis amicorum turbis ad convivium, fecit nuptias.

23 Et vespere Liam filiam suam introduxit ad eum,

24 Dans ancillam filix Zelpham nomine. Ad quam cum ex more Jacob fuisset ingressus, facto mane vidit Liam:

25 Et dixit ad focerum suum: Quid est quod facere voluisti? nonne pro Rachel servivi tibi? quare imposuisti mihi?

25 Respondit Laban: Non est in loco nostro consuetudinis, ut minores ante tradamus ad nuptias.

27 Imple hebdomadam dierum hujus copulæ: & hanc quoque dabo tibi pro opere, quo serviturus es mihi septem annis aliis.

28 Acquievit placito: & hebdomada transacta, Rachel duxit uxorem:

29 Cui pater servam Balam tradiderat.

30 Tandemque potitus optatis nuptiis, amorem sequentis priori prætulit, serviens apud eum septem annis aliis.

31 Videns autem dominus quod despiceret Liam, aperuit vulvam ejus, sorore sterili permanente.

32 Quæ conceptum genuit filium, vocavitque nomen ejus Ruben, dicens: Vidit Dominus humilitatem meam, nunc amabit me vir meus.

33 Rursumque concepit & peperit filium, & ait: Quonia[m] audivit me Dominus haberi contemptui, dedit etiam istum mihi, vocavitque nomen ejus Simeon.

34 Concepitque tertio, & genuit aliam filium: dixitque: Nunc quoque copulabitur mihi maritus meus, eo quod pepererim ei tres filios: & idcirco appellavit nomen ejus, Levi.

35 Quarto concepit, & peperit filium, & ait: Modo confitebor Domino: * & ob hoc vocavit eum, Judam: cessavitque parere.

* Matth.
i. 2.

CAPUT XXX.

Rachel sterilis & Lia parere cessans ancillas suas marito tradunt, ex quibus singule binos suscipiunt filios: præter quos Lia duos alios & filiam parit: Rachel vero Joseph: quibus natis, Laban de mercede paciscitur cum Jacob, qui hoc modo plurimum ditatus est.

1 **C**ernens autem Rachel quod infœcunda esset, invidit forori suæ, & ait marito suo: Da mihi liberos, alioquin moriar.

2 Cui iratus respondit Jacob: Num pro Deo ego sum, qui privavit te fructu ventris tui?

3 At illa: Habeo, inquit, famulam Balam: ingredere ad illam, ut pariat super genua mea, & habeam ex illa filios.

4 Deditque illi Balam in conjugium: quæ
5 Ingresso ad se viro, concepit, & peperit
filium.

6 Dixitque Rachel: Judicavit mihi Dominus,
& exaudivit vocem meam, dans mihi filium, &
idecirco appellavit nomen ejus, Dan.

7 Rursumque Bala concipiens peperit alterum,

8 Pro quo ait Rachel: Comparavit me Deus
cum sore meâ, & invalui: vocavitque eum,
Nephtali.

9 Sentiens Lia quod parere desisset, Zelpham
ancillam suam marito tradidit.

10 Qua post conceptum edente filium,

11 Dixit: Feliciter. Et idcirco vocavit nomen
ejus, Gad.

12 Peperit quoque Zelpha alterum.

13 Dixitque Lia: Hoc pro beatitudine meâ:
Beatam quippe me dicent mulieres. Propterea
appellavit eum, Aser.

14 Egressus autem Ruben tempore messis triti-
cæ in agrum, reperit mandragoras: quas matri
Lia detulit. Dixitque Rachel: Da mihi partem
de mandragoris filii tui.

15 Illa respondit: Parumne tibi videtur, quod
præripueris maritum mihi, nisi etiam mandrago-
ras filii mei tuleris? Ait Rachel: Dormiat tecum
hac nocte pro mandragoris filii tui.

16 Redeuntque ad vesperam Jacob de agro,
egressa est in occursum ejus Lia, & ad me, in-
quit, intrabis: quia mercede conduxisti te pro man-
dragoris filii mei. Dormivitque cum ea nocte illa.

17 Et exaudivit Deus preces ejus: concepit-
que & peperit filium quintum,

18 Et ait: Dedit Deus mercedem mihi: quia
dedi ancillam meam viro meo. Appellavitque
nomen ejus, Issachar.

19 Rursum Lia concipiens, peperit sextum
filium,

20 Et ait: Dotavit me Deus dote bona, etiam
hac vice mecum erit maritus meus, eo quod ge-
nerim ei sex filios: & idcirco appellavit nomen
eius, Zabulon.

21 Post quem peperit filiam, nomine Dinam.

22 Re-

22 Recordatus quoque Dominus Rachelis, exau-
divit eam, & aperuit vulvam ejus.

23 Quæ concepit & peperit filium, dicens: Ab-
stulit Deus opprobrium meum.

24 Et vocavit nomen ejus Joseph, dicens: Ad-
dat mihi Dominus filium alterum.

25 Nato autem Joseph, dixit Jacob focero
suo: Dimittite me ut revertar in patriam, & ad
terram meam.

26 Da mihi uxores, & liberos meos. pro qui-
bus servivi tibi, ut abeam: tu vero nosti servi-
tutem qua servivi tibi.

27 Ait illi Laban: Inveniam gratiam in con-
spectu tuo: experimento didici, quia benedixe-
rit mihi Deus propter te.

28 Constitue mercedem tuam quam dem tibi.

29 At ille respondit: Tu nosti quomodo fuerit
verierim tibi, & quanta in manibus meis fuerit
possessio tua.

30 Modicum habuisti antequam venirem ad te,
& nunc dives effectus es: benedixitque tibi Do-
minus ad introitum meum. Justum est igitur ut
aliquando provideam etiam domui meæ.

31 Dixitque Laban: Quid tibi dabo? At ille
ait: Nihil volo: sed si feceris quod postulo, ite-
rum pascam, & custodiam pecora tua.

32 Gyra omnes greges tuos, & separa cunctas
oves varias, & sparso vellere: & quodcumque
furvum, & maculosum, variumque fuerit, tam
in ovibus quam in capris, erit merces mea.

33 Respondebitque mihi cras justitia mea, quan-
do placiti tempus advenerit coram te: & omnia
quæ non fuerint varia, & maculosa, & furva,
tam in ovibus quam in capris, furti me arguent.

34 Dixitque Laban: Gratum habeo quod petis.

35 Et separavit in die illa capras, & oves, &
hircos, & arietes, varios atque maculosos: cun-
ctum autem gregem unicolorem, id est, albi &
nigri velleris, tradidit in manu filiorum suorum.

36 Et posuit spatium itineris trium dierum in-
ter se & generum, qui pascebat reliquos greges
ejus.

37 Tollens ergo Jacob virgas populeas virides,
&

& amygdalinas & ex platanis, ex parte decorticavit eas: detraxitque corticibus, in his, quæ spoliata fuerant, candor apparuit: illa vero quæ integra fuerant, viridia permanserunt: atque in hunc modum color effectus est varius.

38 Posuitque eas in canalibus, ubi effundebatur aqua: ut cum venissent greges ad bibendum, ante oculos haberent virgas, & in aspectu earum conciperent.

39 Factumque est ut in ipso calore coitus, oves intuerentur virgas, & parerent maculosa, & varia, & diverso colore resperfa.

40 Divisitque gregem Iacob, & posuit virgas in canalibus ante oculos arietum: erant autem alba & nigra quæque, Laban: cætera vero, Jacob, separatis inter se gregibus.

41 Igitur quando primo tempore ascendebantur oves, ponebat Jacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum & ovium, ut in earum contemplatione conciperent:

42 Quando vero ferotina admiffura erat, & conceptus extremus, non ponebat eas. Factaque sunt ea quæ erant ferotina, Laban: & quæ primi temporis Jacob.

43 Ditatusque est homo ultra modum, & habuit greges multos, ancillas & servos, camelos & asinos.

CAPUT XXXI.

Jacob, jubente Domino, ad patrem cum omnibus suis tacitus revertitur, quem Laban insequitur. Rachel autem patris idolis ablatis, ipsum quarentem asu decipit: tandemque post varias querelas & jurgia, Jacob & Laban invito secedere, ad propria quisque discedit.

1 **I** Osiquam autem audivit verba filiorum Iabar dicentium: Tulit Jacob omnia quæ fuerunt patris nostri, & de illius facultate ditatus, factus est inclutus:

2 Aninadvertit quoque faciem Laban, quod non esset erga se sicut heri & nudius tertius,

3 Maxime dicente sibi Domino: Revertere in terram patrum tuorum, & ad generationem tuam, eroque tecum.

4 Mi-

4 Misit, & vocavit Rachel & Liam in agrum, ubi pascebat greges:

5 Dixitque eis: Video faciem patris vestri quod non sit erga me sicut heri & nudius tertius: Deus autem patris mei fuit mecum.

6 Et ipsæ nostis quod totis viribus meis servierim patri vestro.

7 Sed & pater vester circumvenit me, & mutavit mercedem meam decem vicibus: & tamen non dimisit eum Deus ut noceret mihi.

8 Si quando dixit: Variæ erunt mercedes tuæ: pariebant omnes oves varios foetus. Quando vero e contrario ait: Alba quæque accipies pro mercede: omnes greges alba pepererunt.

9 Tulitque Deus substantiam patris vestri, & dedit mihi.

10 Postquam enim conceptus ovium tempus advenerat, levavi oculos meos, & vidi in somnis ascendentes mares super feminas, varios & maculosos, & diversorum colorum.

11 Dixitque Angelus Dei ad me in somnis: Jacob? Et ego respondi: Adsum.

12 Qui ait: Leva oculos tuos, & vide universos masculos ascendentes super feminas, varios, maculosos atque resperfos. Vidi enim omnia quæ fecit tibi Laban.

13 Ego sum Deus Bethel, * ubi unxisti lapidem, & votum vovisti mihi. Nunc ergo surge, & egredere de terra hac, revertens in terram ^{Sup.} _{13.} nativitatis tuæ.

14 Responderuntque Rachel & Lia: Numquid habemus residui quidquam in facultatibus, & hæreditate domus patris nostri?

15 Nonne quasi alienas reputavit nos, & vendidit, comeditque pretium nostrum?

16 Sed Deus tulit opes patris nostri, & eas tradidit nobis, ac filiis nostris: unde omnia quæ præcepit tibi Deus, fac.

17 Surrexit itaque Jacob, & impositis liberis ac conjugibus suis super camelos, abiit.

18 Tulitque omnem substantiam suam, & greges, & quidquid in Mesopotamia acquisierat, pergens ad Isaac patrem suum in terram Chanaan,

19 Eo

19 Eo tempore ierat Laban ad tendendas oves, & Rachel furata est idola patris sui.

20 Noluitque Jacob confiteri focero suo quod fugeret.

21 Cumque abiisset tam ipse quam omnia quæ juris sui erant, & amne transmissio pergeret contra montem Galaad,

22 Nuntiatum est Laban die tertio quod fugeret Jacob.

23 Qui, assumptis fratribus suis, persecutus est eum diebus septem: & comprehendit eum in monte Galaad.

24 Viditque in somnis dicentem sibi Deum: Cave ne quidquam asperere loquaris contra Jacob.

25 Jamque Jacob extenderat in monte tabernaculum: cumque ille consecutus fuisset eum cum fratribus suis, in eodem Monte Galaad fixit tentorium.

26 Et dixit ad Jacob: Quare ita egisti, ut clam me abigeres filias meas quasi captivas gladio?

27 Cur ignorante me fugere voluisti, nec indicare mihi, ut prosequer te cum gaudio, & cantieis, & tympanis, & citharis?

28 Non es passus ut oscularer filios meos & filias: stulte operatus es, & nunc quidem

29 Valet manus mea reddere tibi malum: sed Deus patris vestri heri dixit mihi: * Cave ne loquaris contra Jacob quidquam durius.

30 Esto, ad tuos ire cupiebas, & desiderio erat tibi domus patris tui: cur furatus es deos meos?

31 Respondit Jacob: Quod infcio te profectus sum, timui ne violenter auferres filias tuas.

32 Quod autem furti me arguis: apud quemcunque inveneris deos tuos, necetur coram fratribus nostris. Scrutare, quidquid tuorum apud me inveneris, & aufer. Hæc dicens, ignorabat quod Rachel furata esset idola.

33 Ingressus itaque Laban tabernaculum Jacob Liæ, & utriusque famulæ, non invenit. Cumque intrasset tentorium Rachelis,

34 Illa festinans abscondit idola subter stramenta cameli, & sedit desuper: scrutantique omne tentorium, & nihil inventi,

35 Ait:

35 Ait: Ne irascatur dominus meus, quod coram te assurgere nequeo: quia juxta consuetudinem feminarum nunc accidit mihi. Sic delusa sollicitudo quærentis est.

36 Tumenque Jacob, cum jurgio ait: Quam ob culpam meam, & ob quod peccatum meum sic exaristi post me,

37 Et scrutatus es omnem suppellectilem meam? Quid invenisti de cuncta substantia domus tuæ? pone hic coram fratribus meis, & fratribus tuis, & judicent inter me, & te.

38 Idcirco viginti annis fui tecum: oves tuæ & capræ steriles non fuerunt, arietes gregis tui non comedi:

39 Nec captum a bestia ostendi tibi, ego damnum omne reddebam: quidquid furto peribat, a me exigebas:

40 Die noctuque æstu urebar, & gelu, fugiebatque somnus ab oculis meis.

41 Sicque per viginti annos in domo tua servivi tibi: quatuordecim pro filiabus, & sex pro gregibus tuis: immutasti quoque mercedem meam decem vicibus.

42 Nisi Deus patris mei Abraham, & timor Isaac affuisset mihi, forsitan modo nudum me dimisisses: afflictionem meam & laborem manuum mearum respexit Deus, & arguit te heri.

43 Respondit ei Laban: Filia meæ, & filii, & greges tui, & omnia quæ cernis, mea sunt: quid possum facere filiis & nepotibus meis?

44 Veni ergo, & incamur fœdus: ut sit in testimonium inter me & te.

45 Tulit itaque Jacob lapidem, & erexit illum in titulum:

46 Dixitque fratribus suis: Afferte lapides. Qui congregantes fecerunt tumulum, comederuntque super eum:

47 Quem vocavit Laban, Tumulum testis: & Jacob, Acervum testimonii, uterque juxta proprietatem linguæ suæ.

48 Dixitque Laban: Tumulus iste erit testis inter me & te hodie, & idcirco appellatum est nomen ejus Galaad, id est, Tumulus testis.

Tom. I.

E

49 Ia-

49 Intueatur & iudicet Dominus inter nos quando recefferimus a nobis,

50 Si afflixeris filias meas, & si introduxeris alias uxores super eas: nullus sermonis nostri testis est absque Deo, qui præsens respicit.

51 Dixitque rursus ad Jacob: En tumulus hic, & lapis quem erexi inter me & te,

52 Testis erit: tumulus, inquam, iste & lapis sint in testimonium, si aut ego transiero illum pergens ad te, aut tu præterieris, malum mihi cogitans.

53 Deus Abraham, & Deus Nachor iudicet inter nos, Deus patris eorum. Juravit ergo Jacob per timorem patris sui Isaac:

54 Immolatisque victimis in monte, vocavit fratres suos ut ederent panem. Qui cum comedisent, manserunt ibi.

55 Laban vero de nocte consurgens, osculatus est filios & filias suas, & benedixit illis: reversusque est in locum suum.

CAPUT XXXII.

Jacob, visis Angelis, nuntios & munera ad fratrem suum Esau territus mittit, interea cum Angelo luctans, & benedictionem ac nominis mutationem tacto femoris nervo accepit.

* *Infra*
48. 16.

1 Jacob quoque abiit itinere quo cæperat: fueruntque ei obviam Angeli Dei.

2 Quos cum vidisset, ait: Castra Dei sunt hæc: & appellavit nomen loci illius Mahanaim, id est, Castra.

3 Misit autem nuntios ante se ad Esau fratrem suum in terram Seir, in regionem Edom,

4 Præcepitque eis, dicens: Sic loquimini domino meo Esau: Hæc dicit frater tuus Jacob: Apud Laban peregrinatus sum, & fui usque in præsentem diem.

5 Habeo boves, & asinos, & oves, & servos, & ancillas: mittoque nunc legationem ad dominum meum, ut inveniam gratiam in conspectu tuo.

6 Reversique sunt nuntii ad Jacob, dicentes: Venimus ad Esau fratrem tuum, & ecce pro-

pe-

perat tibi in occursum cum quadringentis viris.

7 Timuit Jacob valde: & perterritus divisit populum qui secum erat, greges quoque & oves & boves, & camelos in duas turmas,

8 Dicens: Si venerit Esau ad unam turmam, & percusserit eam, alia turma, quæ reliqua est, salvabitur.

9 Dixitque Jacob: Deus patris mei Abraham, & Deus patris mei Isaac: Domine, qui dixisti mihi: Revertere in terram tuam, & in locum nativitatis tuæ, & benefaciam tibi:

10 Minor sum cunctis miserationibus tuis, & veritate tua quam explevisi servo tuo. In baculo meo transivi Jordanem istum: & nunc cum duabus turmis regredior.

11 Erue me de manu fratris mei Esau, quia valde eum timeo: ne forte veniens percussat matrem cum filiis.

12 Tu locutus es quod benefaceres mihi: & dilatares semen meum sicut arenam maris, quæ præ multitudine numerari non potest.

13 Cumque dormisset ibi nocte illa, separavit de his quæ habebat, munera Esau fratri suo,

14 Capras ducentas, hircos viginti, oves ducentas, & arietes viginti,

15 Camelos foetas cum pullis suis triginta, vaccas quadraginta, & tauros viginti, asinas viginti, & pullos earum decem.

16 Et misit per manus servorum suorum singulos seorsum greges, dixitque pueris suis: Antecedite me; & sit spatium inter gregem & gregem.

17 Et præcepit priori, dicens: Si obvium habueris fratrem meum Esau, & interrogaverit te, Cujus es? aut, Quo vadis? aut, Cujus sunt ista quæ sequeris?

18 Respondebis, servi tui Jacob, munera misit domino meo Esau: ipse quoque post nos venit.

19 Similiter dedit mandata secundo, & tertio, & cunctis qui sequebantur greges, dicens: Iisdem verbis loquimini ad Esau, cum inveneritis eum.

20 Et addetis: Ipse quoque servus tuus Jacob iter nostrum insequitur: dixit enim: Placabo il-

E 2

lum

lum muneribus quæ præcedunt, & postea videbo illum, forsitan propitiabitur mihi.

21 Præcesserunt itaque munera ante eum, ipse vero mansit nocte illa in castris.

22 Cumque mature surrexisset, tulit duas uxores suas, & totidem famulas, cum undecim filiis, & transfivit vadum Jaboc.

23 Traductisque omnibus quæ ad se pertinebant,

24 Mansit solus: & ecce vir luctabatur cum eo usque mane.

25 Qui cum videret quod eum superare non posset, tetigit nervum femoris ejus, & statim emarcuit.

26 Dixitque ad eum: Dimitte me, jam enim ascendit aurora. Respondit: Non dimittam te, nisi benedixeris mihi.

27 Ait ergo: Quod nomen est tibi? Respondit: Jacob.

28 At ille: Nequaquam, inquit, Jacob appellabitur nomen tuum, sed Israel: quoniam si contra Deum fortis fuisti, quanto magis contra homines prævalebis?

29 Interrogavit eum Jacob: Dic mihi, quo appellaris nomine? Respondit: Cur quæris nomen meum? Et benedixit ei in eodem loco.

30 Vocavitque Jacob nomen loci illius Phanuel, dicens: Vidi Deum facie ad faciem, & salva facta est anima mea.

31 Ortusque est ei statim sol, postquam transfregit Phanuel, ipse vero claudicabat pede.

32 Quam ob causam non comedunt nervum filii Israel, qui emarcuit in femore Jacob, usque in præsentem diem, eo quod tetigerit nervum femoris ejus, & obstupuerit.

CAPUT XXXIII.

Jacob ab Esau occurrente benigne excipitur, ægreque adigit ut munera accipiat, domumque revertatur: & sic Jacob in Salem profectus agri partem emit, fixisque tabernaculis altare erexit.

1 **E**LEVANS autem Jacob oculos suos, vidit venientem Esau, & cum eo quadringentos viros: divisitque filios Lia & Rachel, ambarumque famularum:

2 Et posuit utramque ancillam, & liberos earum in principio: Liam vero, & filios ejus, in secundo loco: Rachel autem & Joseph novissimos.

3 Et ipse progrediens adoravit pronus in terram septies, donec appropinquaret frater ejus.

4 Currens itaque Esau obviam fratri suo, amplexatus est eum: stringensque collum ejus, & osculans flevit.

5 Levatisque oculis, vidit mulieres & parvulos earum, & ait: Quid tibi volunt isti? & si ad te pertinent? Respondit, Parvuli sunt quos donavit mihi Deus servo tuo.

6 Et appropinquantes ancillæ & filii earum, incurvati sunt.

7 Accessit quoque Lia cum pueris suis: & cum similiter adorassent, extremi Joseph & Rachel adoraverunt.

8 Dixitque Esau: Quænam sunt istæ turmæ quas obviam habui? Respondit: Ut invenirem gratiam coram domino meo.

9 At ille ait: Habeo plurima, frater mi, sint tua tibi.

10 Dixitque Jacob: Noli ita, obsecro; sed si inveni gratiam in oculis tuis, accipe munusculum de manibus meis: sic enim vidi faciem tuam, quasi viderim vultum Dei: esto mihi propitius,

11 Et suscipe benedictionem quam attuli tibi, & quam donavit mihi Deus tribuens omnia. Vix fratre compellente, suscipiens,

12 Ait: Grdiamur simul, eroque socius itineris tui.

14 Dixitque Jacob: Nosti domine mi, quod parvulos habeam teneros & oves, & boves fetas mecum: quas si plus in ambulando fecero laborare, morientur una die cuncti greges.

15 Præcedat dominus meus ante servum suum, & ego sequar paulatim vestigia ejus, sicut videro parvulos meos posse, donec veniam ad dominum meum in Seir.

15 Respondit Esau: Oro te, ut de populo qui mecum est, saltem focii remaneant viæ tuæ. Non est, inquit, necesse: hoc tantum indigeo, ut inveniam gratiam in conspectu tuo domine mi.

16 Reversus est itaque illo die Blau itinere quo venerat in Seir.

17 Et Jacob venit in Socoth: ubi ædificata domo & fixis tentoriis, appellavit nomen loci illius Socoth, id est, tabernacula.

18 Transivitque in Salem urbem Sichimorum, quæ est in terra Chanaan, postquam reversus est de Mesopotamia Syria: & habitavit juxta oppidum.

19 Emitque partem agri in qua fixerat tabernacula, a filiis Hemor patris Sichem Centum agnis.

20 Et erecto ibi altari, invocavit super illud fortissimum Deum Israel.

CAPUT XXXIV.

Ob Dinæ raptum ac stuprum a Sichem Sichimitarum principis filio, Sichimitæ prius circumcisi, a Simeone & Levi Dinæ fratribus perimuntur, atque a reliquis Jacob filiis urbs eorum vastatur: quapropter Simeon & Levi a patre arguuntur.

1 **E**gressa est autem Dina filia Liæ ut videret mulieres regionis illius.

2 Quam cum vidisset Sichem filius Hemor Hevæi, princeps terræ illius, adamavit eam, & rapuit, & dormivit cum illa, vi opprimens virginem.

3 Et conglutinata est anima ejus cum ea, tristemque delinivit blanditiis.

4 Et pergens ad Hemor patrem suum, Accipe, inquit, mihi puellam hanc conjugem.

5 Quod cum audisset Jacob, absentibus filiis, & in pastu pecorum occupatis, siluit donec redirent.

6 Egresso autem Hemor patre Sichem, ut loqueretur ad Jacob,

7 Ecce filii ejus veniebant de agro: auditoque quod acciderat, irati sunt valde, eo quod sædam rem operatus esset in Israel, & violata filia Jacob, rem illicitam perpetrasset.

8 Locutus est itaque Hemor ad eos: Sichem filii mei adhæsit animæ filiæ vestræ, date eam illi uxorem:

9 Et jungamus vicissim connubia: filias vestras tradite nobis, & filias nostras accipite:

10 Et habitate nobiscum: terra in potestate vestra est, exercete, negotiamini, & possidete eam.

11 Sed & Sichem ad patrem & ad fratres ejus ait: Inveniam gratiam coram vobis: & quæcunque statueritis, dabo:

12 Augete dotem, & munera postulate, & libenter tribuam quod petieritis: tantum date mihi puellam hanc uxorem.

13 Responderunt filii Jacob Sichem & patri ejus in dolo, sævientes ob stuprum fororis:

14 Non possumus facere quod petitis, nec dare sororem nostram homini incircumciso: quod illicitum & nefarium est apud nos.

15 Sed in hoc valebimus fœderari, si volueritis esse similes nostri, & circumcidatur in vobis omne masculini sexus;

16 Tunc dabimus & accipiemus mutuo filias vestras, ac nostras: & habitabimus vobiscum, erimusque unus populus:

17 Si autem circumcidi nolueritis, tollemus filiam nostram, & recedemus.

18 Placuit oblatio eorum Hemor, & Sichem filio ejus:

19 Nec distulit adolescens quin statim quod petebatur, expleret: amabat enim puellam valde, & ipse erat inclutus in omni domo patris sui.

20 Ingressique portam urbis, locuti sunt ad populum.

21 Viri isti pacifici sunt, & volunt habitare nobiscum: negotientur in terra, & exercent eam, quæ spatiosa & lata cultoribus indiget: filias eorum accipiemus uxores, & nostras illis dabimus.

22 Unum est, quo differtur tantum bonum: Si circumcidamus masculos nostros, ritum gentis imitantes.

23 Et substantia eorum, & pecora, & cuncta quæ possident, nostra erunt: tantum in hoc acquiescamus, & habitantes simul, unum efficiemus populum.

24 Assensique sunt omnes, circumcisis cunctis maribus.

25 Et ecce, die tertio quando gravissimus vulnere dolor est: arreptis, duo filii Jacob, Simeon & Levi fratres Dinæ, gladiis, ingressi sunt

* *Infr.*
49. 6.

funt urbem confidenter: * interfectisque omnibus masculis,

26 Hemor & Sichem pariter necaverunt, tollentes Dinam de domo Sichem sororem suam.

27 Quibus egressis, irruerunt super occisos cæteri filii Jacob: & depopulati sunt urbem in ultionem stupri.

28 Oves eorum, & armenta, & afinos cunctaque vastantes quæ in domibus & in agris erant;

29 Parvulos quoque eorum & uxores duxerunt captivas.

30 Quibus patris aucter, Jacob dixit ad Simeon & Levi: Turbatis me, & odiosum fecistis me Chananeis, & Pherezæis habitatoribus terræ hujus. Nos pauci fumus: illi congregati percucient me, & delebor ego, & domus mea.

31 Responderunt: Numquid ut scorto abuti debere sorore nostra.

CAPUT XXXV.

Cum Jacob idola suorum juxta Sichem defodisset, jubente Domino ascendit in Bethel, ubi, ædificato alteri Deo sacrificavit, novaque Dei apparitione confortatus fuit, Debora moritur, nascitur Benjamin cum morte matris Rachel, Ruben cum Bala incestum committit: numerantur filii Jacob, cujus pater Isaac moritur.

* *Sup.*
28. 13.

Interea locutus est Deus ad Jacob: Surge & ascende Bethel, & habita ibi, facque altare Deo qui * apparuit tibi quando fugiebas Esau fratrem tuum.

1 Jacob vero convocata omni domo sua, ait: Abjicite deos alienos qui in medio vestri sunt, & mundamini, ac mutate vestimenta vestra,

3 Surgite, & ascendamus in Bethel, ut faciamus ibi altare Deo: qui exaudivit me in die tribulationis meæ, & socius fuit itineris mei.

4 Dederunt ergo ei omnes deos alienos quos habebant, & inaures quæ erant in auribus eorum: at ille infodit ea subter terebinthum, quæ est post urbem Sichem.

5 Cumque profecti essent, terror Dei invasit omnes per circuitum civitates, & non sunt ausi persequi recedentes.

6 Ve-

6 Venit igitur Jacob Luzam, quæ est in terra Chanaan, cognomento Bethel: ipse & omnis populus cum eo.

7 Ædificavitque ibi altare, & appellavit nomen loci illius, Domus Dei: ibi enim * apparuit ei Deus cum fugeret fratrem suum. *Sup. 28. 18.*

8 Eodem tempore mortua est Debora nutrix Rebecæ, & sepulta est ad radices Bethel subter quercum: vocatumque est nomen loci illius. Quercus fletus.

9 Apparuit autem iterum Deus Jacob postquam reversus est de Mesopotamia Syriæ, benedixitque ei

10 Dicens: * Non vocaberis ultra Jacob, sed Israel erit nomen tuum. Et appellavit eum Israel, *Sup. 32. 28.*

11 Dixitque ei: Ego Deus omnipotens, crece, & multiplicare: gentes, & populi nationum ex te erunt, reges de lumbis tuis egredientur.

12 Terramque quam dedi Abraham & Isaac, dabo tibi & femini tuo post te.

13 Et recessit ab eo,

14 Ille vero erexit titulum lapideum in loco quo locutus fuerat ei Deus: libans super eum libamina, & effundens oleum:

15 Vocansque nomen loci illius, Bethel.

16 Egressus autem inde, venit verno tempore ad terram quæ ducit Ephratam: in qua cum parturiret Rachel,

17 Ob difficultatem partus periclitari cœpit: dixitque ei obstetrix: Noli timere, quia & hunc habebis filium.

18 Egremente autem anima præ dolore, & imminente jam morte, vocavit nomen filii sui Benoni, (id est filius doloris mei:) pater vero appellavit eum Benjamin, (id est filius dextræ.)

19 Mortua est ergo Rachel, & sepulta est in via quæ ducit Ephratam, hæc est Bethlehem.

20 Erexitque Jacob titulum super sepulchrum ejus: * Hic est titulus monumenti Rachel, usque in præsentem diem. *Infr. 43. 7.*

21 Egressus inde, fixit tabernaculum trans Turrem gregis.

22 * Cumque habitaret in illa regione, abiit Ru- *Infr. 49. 4.*

E 5

Ru-

Ruben, & dormivit cum Bala concubina patris sui: quod illum minime latuit. Erant autem filii Jacob duodecim.

23 Filii Liæ: primogenitus Ruben, & Simeon, & Levi, & Judas, & Issachar, & Zabulon.

24 Filii Rachel: Joseph & Benjamin.

25 Filii Balæ ancillæ Rachelis: Dan & Nephtali.

26 Filii Zelp hæ ancillæ Liæ: Gad & Afer: hi sunt filii Jacob, qui nati sunt ei in Mesopotamia Syriæ.

27 Venit etiam ad Isaac patrem suum in Mambre, civitatem Arbee, hæc est Hebron: in qua peregrinatus est Abraham & Isaac.

28 Et completi sunt dies Isaac centum octoginta annorum.

29 Consumptusque ætate mortuus est: & appositus est populo suo senex & plenus dierum: & sepelierunt eum Esau & Jacob filii sui.

CAPUT XXXVI.

Esau cum uxoribus & filiis a fratre Jacob ob niam utriusque opulentiam separatur: filiorum Esau genealogia cum habitatione describitur.

1 **H**Æ sunt generationes Esau, ipse est Edom. 2 Esau accepit uxores de filiabus Chanaan: Ada filiam Elon Hethæi, & Oolibama filiam Anæ filiæ Sebeon Hevæi:

3 Basemath quoque filiam Ismael forem Nabajoth.

* 1. Par.
1. 35.

4 * Peperit autem Ada, Eliphaz: Basemath genuit Rahuel.

5 Oolibama genuit Jehus & Ihelon & Core. Hi filii Esau qui nati sunt ei in terra Chanaan.

6 Tulit autem Esau uxores suas & filios & filias, & omnem animam domus suæ, & substantiam, & pecora, & cuncta quæ habere poterat in terra Chanaan: & abiit in alteram regionem, recessitque a fratre suo Jacob.

* Supra
13. 6.

7 * Divites enim erant valde, & simul habitare non poterant: nec sustinebat eos terra peregrinationis eorum præ multitudine gregum.

* Jesue
24. 4.

8 * Habitavitque Esau in monte Seir, ipse est Edom.

9 Hæ autem sunt generationes Esau patris Edom in monte Seir,

10 Et hæc nomina filiorum ejus: * Eliphaz filius Ada uxoris Esau: Rahuel quoque filius Basemath uxoris ejus.

* 1. Par.
1. 35.

11 Fueruntque Eliphaz filii: Theman, Omar, Sepho, & Gathan, & Cenez.

12 Erat autem Thamna, concubina Eliphaz filii Esau: quæ peperit ei Amalech. Hi sunt filii Ada uxoris Esau.

13 Filii autem Rahuel: Nabat & Zara, Samma & Meza. Hi filii Basemath uxoris Esau.

14 Isti quoque erant filii Oolibama filiæ Anæ filiæ Sebeon, uxoris Esau, quos genuit ei Jehus & Ihelon & Core.

15 Hi duces filiorum Esau: Filii Eliphaz primogeniti Esau; dux Theman, dux Omar, dux Sepho, dux Cenez,

16 Dux Core, dux Gatham, dux Amalech. Hi filii Eliphaz in terra Edom, & hi filii Ada.

17 Hi quoque filii Rahuel filii Esau: dux Nathath, dux Zara, dux Samma, dux Meza. Hi autem duces Rahuel in terra Edom isti filii Basemath uxoris Esau.

18 Hi autem filii Oolibama uxoris Esau: dux Jehus, dux Ihelon, dux Core. Hi duces Oolibama filiæ Anæ uxoris Esau.

19 Isti sunt filii Esau, & hi duces eorum: ipse est Edom.

20 * Isti sunt filii Seir Horræi, habitatores terræ: Lotan, & Sobal, & Sebeon, & Ana,

* 1. Par.
1. 39.

21 Et Difon, & Efer, & Difan. Hi duces Horræi, filii Seir in Terra Edom.

22 Facti sunt autem filii Lotan: Hori & Heman. Erat autem soror Lotan, Thamna.

23 Et isti filii Sobal, Alvan, & Manahat, & Ebal, & Sepho, & Onam.

24 Et hi filii Sebeon: Aia & Ana. Iste est Ana qui invenit aquas calidas in solitudine, cum passeret afinas Sebeon patris sui:

25 Habuitque filium Difon, & filiam Oolibama.

26 Et isti filii Difon: Hamdan, & Efeban, & Jethram, & Charan.

27 Hi quoque filii Efer: Balaan, & Zavan, & Acan.

28 Habuit autem filios Difan: Hus, & Aram.

29 Hi duces Horræorum: dux Lotan, dux Sobal, dux Sebeon, dux Ana,

30 Dux Difan, dux Efer, dux Difan: isti duces Horræorum, qui imperaverunt in Terra Seir.

31 Reges autem qui regnaverunt in Terra Edom, antequam haberent regem filii Israel, fuerunt hi:

32 Bela filius Beor, nomenque urbis ejus Denaba.

33 Mortuus est autem Bela, & regnavit pro eo Jobab filius Zare de Bosra.

34 Cumque mortuus esse Jobab, regnavit pro eo Hufan de terra Themanorum.

35 Hoc quoque mortuo, regnavit pro eo Adad filius Badad, qui percussit Madian in regione Moab: & nomen urbis ejus Avith.

36 Cumque mortuus esset Adad, regnavit pro eo Semla de Masreca.

37 Hoc quoque mortuo, regnavit pro eo Saul de fluvio Rohoboth.

38 Cumque & hic obiisset, successit in regnum Balanan filius Achobor.

39 Isto quoque mortuo, regnavit pro eo Adar, nomenque urbis ejus Phau: & appellabatur uxor ejus Meetabel, filia Matred filia Mezaab.

40 Hæc ergo nomina ducum Esau in cognationibus & locis, & vocabulis suis: dux Thamna, dux Alva, dux Jetheth,

41 Dux Oolibama, dux Ela, dux Phinon,

42 Dux Cenez, dux Theman, dux Mabfar,

43 Dux Magdiel, dux Hiram: hi duces Edom habitantes in terra imperii sui, ipse est Esau pater Idumæorum.

CAPUT XXXVII.

Joseph fratres apud patrem de crimine accusans, visaque somnia narrans, fratrum odium in se concitat; quare primum volentes illum occidere, concilio Ruben primo in cisternam detruditur, deinde venditur Ismaelitæ inscio Ruben: a patre autem exstimante eum a fera occisum lugetur: interea Joseph in Ægypto Putiphari venditur.

I

1 **H**abitavit autem Jacob in terra Chanaan, in qua pater suus peregrinatus est.

2 Et hæc sunt generationes ejus: Joseph cum sedecim esset annorum, pascebat gregem cum fratribus suis adhuc puer: & erat cum filiis Balæ & Zelfhæ uxorem patris sui: accusavitque fratres suos apud patrem crimine pessimo.

3 Israel autem diligebat Joseph super omnes filios suos, eo quod in senectute genuisset eum: fecitque ei tunicam polymitam.

4 Videntes autem fratres ejus quod a patre plus cunctis filiis amaretur, oderant eum, nec poterant ei quidquam pacifice loqui.

5 Accidit quoque ut visum somnium referret fratribus suis: quæ causa majoris odii seminarium fuit.

6 Dixitque ad eos: Audite somnium meum quod vidi:

7 Putabam nos ligare manipulos in agro: & quasi confligare manipulum meum, & stare, vestrosque manipulos circumstantes adorare manipulum meum.

8 Responderunt fratres ejus: Numquid rex noster eris? aut subjiciemur ditioni tuæ? Hæc ergo causa somniorum atque sermonum, invidiæ & odii fomitem ministravit.

9 Aliud quoque vidit somnium, quod narrans fratribus, ait: Vidi per somnium, quasi solem, & lunam & stellas undecim adorare me.

10 Quod cum patri suo, & fratribus retulisset, increpavit eum pater suus, & dixit: Quid tibi vult hoc somnium quod vidisti? num ego & mater tua, & fratres tui adorabimus te super terram.

11 Invidebant ei igitur fratres sui: pater vero rem tacitus considerabat.

12 Cumque fratres illius in pascendis gregibus patris morarentur in Sichem,

13 Dixit ad eum Israel: Fratres tui pascent oves in Sichimis: veni, mittam te ad eos. Quo respondente,

14 Præsto sum, ait ei: Vade, & vide si cuncta prospera sint erga fratres tuos, & pecora: &

& renuntia mihi quid agatur. Missus de valle Hebron, venit in Sichem :

15 Invenitque eum vir errantem in agro, & interrogavit quid quæreret.

16 At ille respondit: Fratres meos quæro, indica mihi ubi pascant greges.

17 Dixitque ei vir: Recefferunt de loco isto: audivi autem eos dicentes: Eamus in Dothain. Perrexit ergo Joseph post fratres suos, & invenit eos in Dothain.

18 Qui cum vidissent eum procul, antequam accederet ad eos, cogitaverunt illum occidere:

19 Et mutuo loquebatur: Ecce somniator venit:

20 Venite, occidamus eum, & mittamus in cisternam veterem: dicemusque, Fera pessima devoravit eum: & tunc apparebit quid illi proficiat omnia sua.

21 * Audiens autem hoc Ruben, nitebatur liberare eum de manibus eorum, & dicebat:

22 Non interficiatis animam ejus, nec effundatis sanguinem: sed projicite eum in cisternam hanc, quæ est in solitudine, manusque vestras servate innoxias: hoc autem dicebat, volens eripere eum de manibus eorum, & reddere patri suo.

23 Confestim igitur ut pervenit ad fratres suos, nudaverunt eum tunica talari, & polymita.

24 Miseruntque eum in cisternam veterem, quæ non habebat aquam.

25 Et sedentes ut comederent panem, viderunt Ismaelitas viatores venire de Galaad, & camelos eorum portantes aromata, & refinam, & statim in Ægyptum.

26 Dixit ergo Judas fratribus suis: Quid nobis prodest si occiderimus fratrem nostrum: & celerimus sanguinem ipsius?

27 Melius est ut venundetur Ismaelitis, & manus nostræ non polluantur: frater enim, & caro nostra est. Acquieverunt fratres sermonibus illius.

28 * Et prætereuntibus Madianitis negotiatoribus, extrahentes eum de cisterna vendiderunt eum Ismaelitis, viginti argenteis: qui duxerunt eum in Ægyptum.

* Infr.
42. 22.

* Sap.
10. 13.

29 Reversusque Ruben ad cisternam, non invenit puerum:

30 Et scissis vestibus pergens ad fratres suos, ait: Puer non comparet, & ego quo ibo?

31 Tulerunt autem tunicam ejus, & in sanguine hædi, quem occiderant, tinxerunt,

32 Mittentes qui ferrent ad patrem, & dicerent: Hanc invenimus: vide utrum tunica filii tui sit, an non.

33 Quam cum agnovisset pater, ait: Tunica filii mei est, fera pessima comedit eum, bestia devoravit Joseph.

34 Scissisque vestibus, indutus est cilicio, lugens filium suum multo tempore.

35 Congregatis autem cunctis liberis ejus ut lenirent dolorem patris, noluit consolationem accipere, sed ait: Descendam ad filium meum lugens in infernum. Et illo perseverante in fletu,

36 Madianitæ vendiderunt Joseph in Ægypto Putiphari eunucho Pharaonis magistro militum.

CAPUT XXXVIII.

Judex ex uxore Chananæa tribus filiis susceptis, primum & deinde secundum Thamar copulavit: quibus mortuis, eam inscius pro scorto cognovit, quo concubitu Phares & Zaram genuit.

1 **E**odem tempore descendens Judas a fratribus suis, divertit ad Virum Odollamitem nomine Hiram,

2 * Viditque ibi filiam hominis Chananæi, vocabulo Sûe: & accepta uxore, ingressus est ad eam. 2. 3.

3 Quæ concepit, & peperit filium, & vocavit nomen ejus Her.

4 * Rursumque concepto fœtu, natum filium * Num. 26. 19. vocavit Onan.

5 Tertium quoque peperit, quem appellavit Sela. Quo nato, parere ultra cessavit.

6 Dedit autem Judas uxorem primogenito suo Her, nomine Thamar.

7 * Fuit quoque Her primogenitus Judæ, nequam in conspectu domini: & ab eo occisus est. 26. 19.

8 Dixit ergo Judas ad Onan filium suum: Ingredere ad uxorem fratris tui, & sociare illi, ut susceitas semen fratri tuo.

9 Ille sciens non sibi nasci filios, introiens ad uxorem fratris sui, semen fundebat in terram, ne liberi fratris nomine nascerentur.

10 Et idcirco percussit eum Dominus, quod rem detestabilem faceret.

11 Quam ob rem dixit Judas Thamar nurui suæ: Esto vidua in domo patris tui, donec crescat Sela filius meus: timebat enim ne & ipse moreretur, sicut fratres ejus. Quæ abiit & habitavit in domo patris sui.

12 Evolutis autem multis diebus, mortua est filia Sue uxor Judæ: qui post luctum consolatione suscepta, ascendebat ad tonfores ovium suarum, ipse & Hiras opilio gregis Odollamites, in Thammnas.

13 Nuntiatumque est Thamar quod focer illius ascenderet in Thammnas ad tendendas oves.

14 Quæ, depositis viduitatis vestibus, assumpsit theristrum: & mutato habitu, sedit in bivio itineris, quod ducit Thammnam: eo quod crevisset Sela, & non eum accepisset maritum.

15 Quam cum vidisset Judas, suspicatus est esse meretricem: operuerat enim vultum suum, ne agnosceretur.

16 Ingrediensque ad eam, ait: Dimitte me ut coeam tecum: nesciebat enim quod nurus sua esset. Qua respondente: Quid dabis mihi ut fruaris concubitu meo?

17 Dixit: Mittam tibi hædum de gregibus. Rursumque illa dicente: Patiar quod vis, si dederis mihi arrhabonem, donec mittas quod polliceris.

18 Ait Judas: Quid tibi vis pro arrhabone dari? Respondit: Annulum tuum, & armillam, & baculum quem manu tenes. Ad unum igitur coitum mulier concepit,

19 Et surgens abiit: depositoque habitu, quem sumperat, induta est viduitatis vestibus.

20 Misit autem Judas hædum per pastorem suum Odollamitem, ut reciperet pignus quod dederat mulieri: qui cum non invenisset eam,

21 Interrogavit homines loci illius: Ubi est mulier quæ sedebat in bivio? Respondentibus cunctis: Non fuit in loco isto meretrix.

22 Reverfus est ad Judam, & dixit ei: Non inve-

inveni eam: sed & homines loci illius dixerunt mihi, nunquam sedisse ibi scortum.

23 Ait Judas: Habeat tibi; certe mendacii arguere nos non potest, ego mihi hædum quem promiseram: & tu non invenisti eam.

24 Ecce autem post tres menses nuntiaverunt Judæ, dicentes: Fornicata est Thamar nurus tua, & videtur uterus illius intumescere. Dixitque Judas: Producite eam ut comburatur.

25 Quæ cum duceretur ad penam, misit ad focerum suum, dicens: De viro, cujus hæc sunt, concepi: cognosce cujus sit annulus, & armilla, & baculus.

26 Qui, agnitis muneribus, ait: Justior me est, quia non tradidi eam Sela filio meo. Attamen ultra non cognovit eam.

27 * Instante autem partu, apparuerunt gemi * *Math.*
ni in utero: atque in ipsa effusione infantium *1. 3.*
unus protulit manum, in qua obfretrix ligavit coccinum, dicens:

28 Iste egredietur prior.

29 Illo vero retrahente manum, egressus est alter: dixitque mulier: Quare divisa est propter te maceria? & ob hanc causam vocavit nomen ejus Phares.

30 * Postea egressus est frater ejus, in cujus * *1. Par.*
manu erat coccinum: quem appellavit Zara. *2. 4.*

CAPUT XXXIX.

Cum prospere ageret Joseph apud herum Putiphar, eique gratiofus totam administraret familiam, contemnens heram sæpius de concubitu interpellantem, accusatur apud dominum, & in carcerem conjicitur; ubi custodis gratiam demeretur, a quo omnium vinctorum curam accipit.

1 *Gitur Ioseph ductus est in Ægyptum, emitte eum Putiphar eunuchus Pharaonis, princeps exercitus, vir Ægyptius, de manu Ismaelitarum, a quibus perductus erat.*

2 *Fuitque Dominus cum eo, & erat vir in cunctis prospere agens: habitavitque in domo domini sui,*

3 *Qui optime noverat Dominum esse cum eo,*
1om. 1. F &

& omnia, quæ gereret, ab eo dirigi in manum illius.

4 Invenitque Joseph gratiam coram domino suo, & ministrabat ei, a quo præpositus omnibus gubernabat creditam sibi domum, & universa quæ ei tradita fuerant.

5 Benedixitque Dominus domui Ægyptii propter Joseph, & multiplicavit tam in ædibus quam in agris cunctam ejus substantiam:

6 Nec quidquam aliud noverat, nisi panem quo vesceretur. Erat autem Joseph pulchra facie, & decorus aspectu.

7 Post multos itaque dies iniecit domina sua oculos suos in Joseph, & ait: Dormi mecum.

8 Qui nequaquam acquiescens operi nefario, dixit ad eam: Ecce Dominus meus, omnibus mihi traditis, ignorat quid habeat in domo sua:

9 Nec quidquam est quod non in mea sit potestate, vel non tradiderit mihi, præter te, quæ uxor ejus es: quo modo ergo possum hoc malum facere & peccare in Deum meum?

10 Hujusmodi verbis per singulos dies & mulier molesta erat adolescenti: & ille recusabat stuprum.

11 Accidit autem quadam die ut intraret Joseph domum, & operis quippiam absque arbitris faceret:

12 Et illa, apprehensa lacinia vestimenti ejus, diceret: Dormi mecum. Qui relicto in manu ejus pallio fugit, & egressus est foras.

13 Cumque vidisset mulier vestem in manibus suis, & se esse contemptam,

14 Vocavit ad se homines domus suæ, & ait ad eos: En introduxit virum Hebræum, ut illuderet nobis: ingressus est ad me, ut coiret mecum: cumque ego succlamassem,

15 Et audisset vocem meam, reliquit pallium, quod tenebam, & fugit foras.

16 In argumentum ergo fidei retentum pallium ostendit marito revertenti domum,

17 Et ait: Ingressus est ad me servus Hebræus quem adduxisti ut illuderet mihi:

18 Cumque audisset me clamare, reliquit pallium quod tenebam, & fugit foras.

19 His auditis Dominus, & nimium credulus verbis conjugis, iratus est valde:

20 * Tradiditque Joseph in carcerem, ubi vin-
di regis custodiebantur, & erat ibi clausus. *Psal. 124. 36*

21 Fuit autem Dominus cum Joseph, & miseratus est illius & dedit ei gratiam in conspectu principis carceris,

22 Qui tradidit in manu illius universos vinctos qui in custodia tenebantur: & quidquid fiebat, sub ipso erat.

23 Nec noverat aliquid, cunctis ei creditis: Dominus enim erat cum illo, & omnia opera ejus dirigebat.

CAPUT XL.

Eunuchorum Pharaonis in carcere Joseph somnia interpretatus, alterum officio pristino restitutum, alterum suspendio finiendum prædixit: quæ omnia in Pharaonis natalitio evenerunt.

1 **H**is ita gestis, accidit ut peccarent duo eunuchi, pincerna regis Ægypti, & pistor domino suo.

2 Iratusque contra eos Pharaon (nam alter pincernis præerat, alter pistoribus)

3 Misit eos in carcerem principis militum, in quo erat vincus & Joseph.

4 At custos carceris tradidit eos Joseph, qui & ministrabat eis. Aliquantulum temporis fluxerat, & illi in custodia tenebantur.

5 Videruntque ambo somnium nocte una juxta interpretationem congruam sibi:

6 Ad quos cum introisset Joseph mane, & vidisset eos tristes,

7 Sciscitatus est eos dicens: Cur tristior est homine solito facies vestra?

8 Qui responderunt: Somnium vidimus, & non est qui interpreteretur nobis. Dixitque ad eos Joseph: Numquid non Dei est interpretatio? referte mihi quid videritis.

9 Narravit prior, præpositus pincernarum somnium suum: Videbam coram me vitem,

10 In qua erant tres propagines, crescere palatium in gemmas, & post flores uvas maturefcere: